

การพัฒนาการศึกษาด้านเศรษฐกิจพอเพียงและยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง
ศาสตร์พระราชของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี 21: พื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก
รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ วางพื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการขับเคลื่อน
ชุมชนนวัตกรรม กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The Development of Education on Sufficiency Economy and
Upgrading General Education Subject on the King's Philosophy of
Rajabhat University to the 21st Century: Grassroots Economy
Recovery, Supporting for Climate Change, Laying the Foundation of
Entrepreneurship to Drive Innovation Communities: A Case Study of
Phetchaburi Rajabhat University

ธีรศักดิ์ สุขสันติกมล¹ / ญัฐกานต์ ผาจันทร์² / รุ่งอรุณ ปิยะฤทธิ์³ / ศิริวรรณ ปราชญ์ประยูร⁴
Teerasak Sukhsantikamol¹ / Nuttakan Phachan² / Rungaroon Piyarit³ /
Siriwan Prachprayoon⁴

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

^{1,2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University

⁴สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

⁴Academic Promotion and Registration Office, Phetchaburi Rajabhat University

Corresponding author E-mail: teerasak.suk@mail.pbru.ac.th

(Received: December 23, 2022; Revised: May 11, 2023; Accepted: November 21, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการ
ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาแนวทางการยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์
พระราชสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราช สู่
การนำความรู้ไปฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรมเป็นผู้ประกอบการที่
พึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ผู้สอนและนักศึกษาที่

ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศาสตร์พระราชา 30 คน และกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถามแบบสังเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์หลักคิดศาสตร์พระราชาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาสร้างองค์ความรู้และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันผ่านการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนแบบปกติ และแบบออนไลน์ รวมทั้งการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีได้ 2) แนวทางการยกระดับรายวิชา “ศาสตร์พระราชา” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เริ่มจากการปรับนโยบายการจัดการศึกษา โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนในรายวิชาด้านศาสตร์พระราชา และให้รายวิชา มีการเผยแพร่สู่สาธารณชนเพิ่มมากขึ้น โดยใช้ลักษณะของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และที่สำคัญ วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการกับชุมชนท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชามากขึ้น ซึ่งจะมีผลให้รายวิชา “ศาสตร์พระราชา” ได้รับการยกระดับให้ดีขึ้นกว่าเดิม และ 3) แนวทางการส่งเสริมและขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัยสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การขับเคลื่อนผ่านนโยบายมหาวิทยาลัย เครือข่าย งานบริการวิชาการ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิศวกรสังคม ชุมชนต้นแบบ และเทคโนโลยีและนวัตกรรม

คำสำคัญ: การพัฒนาการศึกษาด้านเศรษฐกิจพอเพียง รายวิชาศึกษาทั่วไป ศาสตร์พระราชา การขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรม

Abstract

The objectives of this study were to 1) investigate the best way to develop and promote knowledge and understanding of the principles of the sufficiency economy philosophy; 2) study the ways to enhance the general education subject of “King’s Philosophy” into a skillset for learning in the 21st century; and 3) study the ways to promote the learning resources based on the King’s Philosophy for sustainable economic development at the local grass-roots level and to drive innovation communities to become self-reliant entrepreneurs who can help society. The target groups included 10 educational administrators, 30 students registered in the King’s Philosophy course, and 15 individuals related to learning resources based on the King’s Philosophy. The research tools used included structured questionnaires, interviews, and data synthesis. The research results found that: 1) developing and promoting knowledge and understanding of the application of the principles of the King’s Philosophy and Sufficiency Economy Philosophy has created knowledge and enabled people to apply it in their daily lives through learning management in both traditional and online classrooms, as well as accessing

learning resources outside of the classroom. This has allowed learners to develop their knowledge, skills, and attitudes. 2) The strategy for improving the subject of “The King’s Philosophy” at Phetchaburi Rajabhat University started with adjusting education management policies to ensure that every student learned about the King’s Philosophy and the subject was promoted to the public more extensively by creating learning networks and focusing on integrated learning management with local communities and learning resources in the King’s Philosophy. As a result, “The King’s Philosophy” will be elevated to a higher level. 3) The strategy for promoting and driving the learning of the King’s Philosophy in the local community includes driving university policies, networks, academic service projects, student teacher-training programs, social engineer programs, community prototypes, and technology and innovation.

Keywords: The Development of Education on Sufficiency Economy, General Subject, The King’s Philosophy, Driving Innovation Communities

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี หรือ “Digital Disruption” เป็นกระแสที่กำลังกลืนกลายกระบวนการทางสังคมต่างๆ เข้ามาอย่างรวดเร็ว และด้วยวิกฤตการณ์ของ COVID-19 ยิ่งเร่งรัดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น สถานการณ์ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัว ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุขของประเทศ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์โควิดก็ต้องเริ่มแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ดังนั้น ความยืดหยุ่นขององค์กรจึงมีมุมมองว่าจะทำอย่างไรให้องค์กรอยู่รอด การปรับโครงสร้างธุรกิจให้ไปต่อได้ การวางแผนเริ่มต้นใหม่เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนไปแล้ว และจะทำอะไรเพิ่มขึ้นได้บ้างในโลกที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลง และความไม่แน่นอน ซึ่งมนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวด้วยการพัฒนาทักษะใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาหรือหาทางอยู่กับภาวะการณั้ๆ ให้ได้

ดังนั้น คนรุ่นใหม่จึงต้องยกระดับตนเองให้สามารถแข่งขันและอยู่รอดได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินชีวิตของเยาวชนในปัจจุบันก่อนยุคโควิด 19 ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ความฟุ้งเฟ้อ มีความต้องการที่ไม่รู้จักพอ ใช้จ่ายเกินความจำเป็น และจากงานวิจัยของจิตตา สุวรรณ (2558) ได้กล่าวถึงเยาวชนจำนวนมากที่มีการใช้จ่ายใช้สอยฟุ่มเฟือยและมีค่านิยมในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ยึดติดกับการบริโภคทางวัตถุ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนในสังคมไทยถูกระตุ้นจากกระแสการบริโภคด้วยกลวิธีต่าง ๆ ทั้งจากสื่อออนไลน์และออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของแมนพาวเวอร์กรุ๊ป (2564) ผู้นำที่ปรึกษาด้านนวัตกรรมแรงงานกว่า 80 ประเทศทั่วโลกและในประเทศไทย ได้จัดทำผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เงิน การดำเนินชีวิตและความคิดเห็นที่มีต่อ

การทำงานของคนรุ่นใหม่ ในยุค 4.0 พบว่า คนส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายเงินไปกับความฟุ่มเฟือย ซื้อตามกระแสนิยม มากจนเกินตัว ไม่คำนึงถึงรายได้ ส่งผลต่อการก่อหนี้สินที่ไม่จำเป็นตั้งแต่อายุน้อย

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้น หากย้อนกลับไปในอดีต วิกฤตการณ์ใหญ่ที่มีผลกระทบสูงกับประเทศคงหนีไม่พ้นยุควิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง หรือยุคเศรษฐกิจตกต่ำ ในปี พ.ศ. 2540 ที่มีการเปลี่ยนแปลงกะทันหันเช่นกัน แต่ประเทศก็สามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์ดังกล่าวมาได้ โดยแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจในการแก้ไขปัญหาจนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คือ แนวปฏิบัติตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเน้นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ สร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง โดยมีจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัย และตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานนิยาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้คุณธรรมควบคู่กับความรู้ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียรเพื่อป้องกันตนเองและสังคมให้รอดพ้นจากวิกฤต ที่สำคัญสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้อัญเชิญ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จนถึงฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569)) เพื่อนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตระหนักในความสำคัญ และน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

โดยการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอต่อการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต (อนันต์ อนันตกุล, 2521: 29-30; วิชัย ตันศิริ, 2536: 14-15; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554: 1) ซึ่งคุณลักษณะของคนในศตวรรษที่ 21 จะเน้นการดำรงชีวิตเป็นคนดีของสังคม สามารถแข่งขันได้เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ทุกรูปแบบเกิดทักษะการเรียนรู้ การปรับตัว การใช้ชีวิต และการทำงานที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบ โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานที่รับผิดชอบ ต่อการกระทำของตนเอง ต่อครอบครัว ต่อเพื่อน ต่อสถาบันการศึกษา ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติ (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2550: 20; วิจารณ์ พานิช, 2555: 5) ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็นความคิดใหม่ การสร้างสรรค์ผสมผสาน เพื่อจะได้บัณฑิตที่จบอย่างมีความหมาย มีคุณค่าที่จะรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อชุมชน รับผิดชอบต่อประชาชน และรับผิดชอบต่อผู้เรียนแต่ละคน (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2554: 29-30) รวมทั้งนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง

คุณค่า รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย และสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547, 2547) ประกอบกับปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏมีนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นและการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปประเทศ มีการปรับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานได้ตามความต้องการของตลาด และเพิ่มสมรรถนะขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งหัวใจในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญคือ “การเรียนรู้ของผู้เรียน” จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันมีหลายประการ อันได้แก่ ครูผู้สอน หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเอื้อและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถใช้ได้ในชีวิตจริง ดังนั้นรายวิชาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏได้มุ่งเน้นและปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาทุกกลุ่มได้เรียนรู้ รวมทั้งลงมือปฏิบัติจริง คือรายวิชาในกลุ่มศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราชากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีแนวทางดำเนินการพัฒนาบัณฑิตให้เกิดสมรรถนะและคุณธรรมจริยธรรมด้วยศาสตร์พระราชาดูแลเช่นเดียวกันกับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีวิสัยทัศน์บูรณาการศาสตร์พระราชามาเพื่อพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่ประยุกต์องค์ความรู้ สุนวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น ภายในปี 2579 ทำงานเชิงรุก สร้างประโยชน์สุขที่เป็นธรรมสำนึกนำความรับผิดชอบรอบกบิจเป็นหนึ่งเดียว โดยบัณฑิตมีคุณภาพ ทักษะที่ดี มีคุณธรรม ความรู้ เป็นพลเมืองดีในสังคม มีความรัก ความผูกพันต่อท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยคำนึงถึงหลักกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และมีอัตลักษณ์ในการพัฒนาผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ (ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 5 ปี พ.ศ.2560-2564) โดยให้ผู้สอนพัฒนาความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งบูรณาการการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และความสำคัญของศาสตร์พระราชามาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียน พัฒนางาน พัฒนาชุมชน เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ทำงานผู้กับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อส่วนรวม และการดำรงตนไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย อดทน เสียสละ สามัคคี มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่น

รายวิชา ศาสตร์พระราชามา เป็นรายวิชาศึกษาทั่วไป โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ใช้ชื่อวิชาว่า “ศาสตร์พระราชามาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” โดยคำอธิบายรายวิชา ให้ศึกษาแนวคิด หลักการทรงงาน หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงองค์ความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ชุมชนและสังคมตามพระบรมราโชบาย เน้นฝึกปฏิบัติแบบบูรณาการจากกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ซึ่งรายวิชาดังกล่าวได้เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินชีวิตจริง และนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนแล้วนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้ดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยศาสตร์พระราชและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและตระหนักในคุณธรรมค้ำจุนองค์ความรู้ สู่การพัฒนาการเป็นวิศวกรสังคม

ด้วยแนวคิดและการดำเนินการที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาการศึกษาด้านเศรษฐกิจพอเพียงและยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุพรรณบุรี 21: พื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก วางพื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรม กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกสถานการณ์ ยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และศึกษาแนวทางในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชให้กับนักเรียน นักศึกษา เยาวชน ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่สนใจศึกษาเรียนรู้ นำความรู้ไปสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรมเป็นผู้ประกอบการที่พึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราช สู่การนำความรู้ไปฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรมเป็นผู้ประกอบการที่พึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำเสนอกลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	10
1.1 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	5
1.2 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านโป่งสลอด	5
2. ผู้สอนรายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	5
3. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2564	25
4. กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา	15
4.1 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	10
4.2 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาในพื้นที่บ้านโป่งสลอด ตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	5
รวมทั้งสิ้น	55

2. ด้านเนื้อหา

- 2.1 แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวทางการยกระดับวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชาสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- 2.3 แนวทางในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

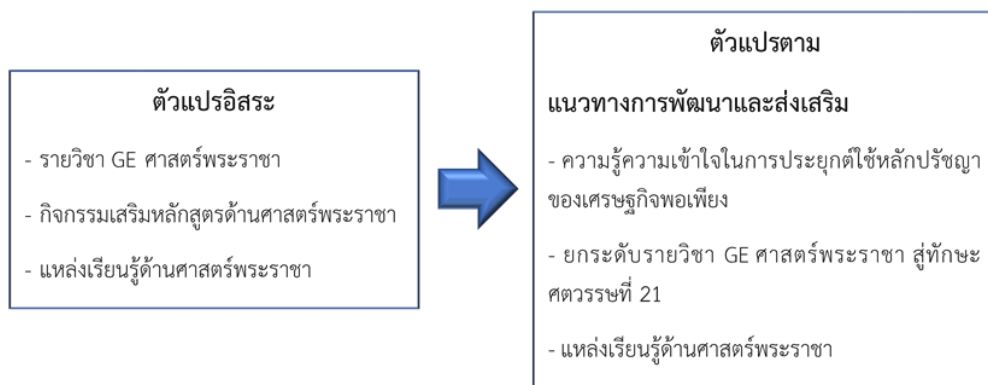
3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1) รายวิชา GE ศาสตร์พระราชา
- 2) กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านศาสตร์พระราชา
- 3) แหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชา

3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

- 1) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) แนวทางการยกระดับรายวิชา GE ศาสตร์พระราชาสู่ทักษะศตวรรษที่ 21
- 3) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ (การวิจัยเชิงสำรวจ) โดยใช้สถิติร้อยละของข้อมูลประชากร โดยการใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ และมีการรวบรวมข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชา แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดวิศวกรรมสังคม และข้อมูลรายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุง พ.ศ. 2562 จากเอกสาร เล่มหลักสูตร หนังสือ ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาศาสตร์พระราชา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดแนวทางการยกระดับของรายวิชาและแนวทางการขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

โดยสามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือวิจัย
1. ดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกสถานการณ์ จากข้อมูลการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	คณะผู้วิจัย	แบบสังเคราะห์ข้อมูล
2. ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 2.1 การจัดการเรียนการสอน รายวิชา ศาสตร์ พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.2 การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมหรือสนับสนุนด้านศาสตร์พระราชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในมหาวิทยาลัย/ชุมชน/ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา	1. ผู้สอน วิชาศาสตร์พระราชา / ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. กองพัฒนานักศึกษา / ฝ่ายกิจการนักศึกษา ระดับคณะ	1. แบบสอบถาม แบบมีโครงสร้าง 2. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง คำถาม
3. ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ศาสตร์ พระราชา ด้วยข้อมูลสภาพแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาจากนักศึกษา / อาจารย์ผู้สอน / ชุมชน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยระบบแบบสอบถามออนไลน์หรือเก็บทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา	1. แหล่ง/ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัย 2. นักศึกษา/ผู้สอน/ชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	แบบสังเคราะห์ข้อมูล
4. รายงานผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	คณะผู้วิจัย	-

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการศึกษาด้านเศรษฐกิจพอเพียงและยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 21: พื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ วางพื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการขับเคลื่อนชุมชนนวัตกรรม กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นได้ ดังนี้

1.1 บริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยกำหนดวิสัยทัศน์ตามแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 5 ปี “ภายในปี 2564 จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำด้านอาหาร การท่องเที่ยว และสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาบัณฑิตโดยใช้แนวทางของศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและพัฒนาบัณฑิต รวมทั้งพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างพร้อมเพรียงกัน สู่การเป็นคลังภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยศักยภาพเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมทั้งทางกายภาพ ภูมิสถาปัตยกรรม เป็นแหล่งเรียนรู้โครงการตามแนวพระราชดำริจำนวนมาก ซึ่งมหาวิทยาลัยเองได้นำหลักคิดของศาสตร์พระราชา มาเป็นหลักในการบริหารจัดการงานหลายภาคส่วน สะท้อนได้จากการกำหนดปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและพัฒนาบัณฑิตรวมทั้งพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างพร้อมเพรียงกัน และยังมีการกำหนดให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้เรียนเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างองค์ความรู้สู่ความเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

1.2 การจัดการเรียนรู้ รายวิชา ศาสตร์พระราชา โดยมีเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาสู่การดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ในสถานการณ์จริง จากการให้ข้อมูลของผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติมา สุวรรณชาติ ผู้สอนประจำวิชาได้ให้ข้อมูลว่า “การจัดการเรียนการสอนแบ่งตามรูปแบบของการสอน คือ ถ้าสอนแบบออนไซต์ก็จะเป็นแบบหนึ่ง และถ้าสอนแบบออนไลน์ก็จะเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง” ซึ่งสามารถสรุปวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเลือกใช้ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ศาสตร์พระราชา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้	ประโยชน์ของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้
ในชั้นเรียนปกติ (Onsite)	1. บรรยายและอภิปราย	1. ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มาจากกระบวนการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน
	2. กรณีศึกษา จากพื้นที่/สถานการณ์จริง	1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากสถานที่หรือเหตุการณ์จริง 2. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติได้จริง
	3. การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้	1. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้	ประโยชน์ของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้
		2. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
	4. การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based Learning)	1. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นรูปธรรมจากการพัฒนาโครงงานของตนเองได้ 2. ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ 3. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาโครงงานด้านศาสตร์พระราชาของตนเองได้
ออนไลน์ (Online)	1. บรรยาย	ผู้เรียนเป็นผู้รับฟัง ได้ประโยชน์แต่การอภิปรายร่วมกันอาจจะกระทำได้ยาก
	2. กรณีศึกษาจากคลิปวิดีโอ	1. ผู้เรียนฝึกทักษะการวิเคราะห์จากกรณีตัวอย่าง และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
	3. การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based Learning)	1. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นรูปธรรมจากการพัฒนาโครงงานของตนเองได้ แต่ไม่ได้เข้าสู่การปฏิบัติจริง 2. ด้วยข้อจำกัดข้างต้น ทำให้ผู้เรียนขาดการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

จากตารางที่ 3 สามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างได้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีของผู้เรียน กล่าวคือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge)

ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราชาและแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชาที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์และสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้ข้อมูลว่า “การเรียนรายวิชานี้ ทำให้ทราบถึงหลักคิดในการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 และวิธีการที่อาจารย์สอนให้ได้ฝึกคิดและสร้างองค์ความรู้จากการอภิปรายกันในห้องเรียน แม้ว่าจะเรียนออนไลน์ก็ตาม ทำให้ต้องค้นคว้าด้านศาสตร์พระราชามากขึ้น รวมถึงองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นส่วนสำคัญของศาสตร์พระราชา ”

2. ด้านทักษะ (Skills)

จากการสัมภาษณ์และสำรวจด้วยแบบสอบถามกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สะท้อนว่า ทักษะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรายวิชานี้ คือ

2.1 ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์/สถานการณ์จากกรณีตัวอย่างได้ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ได้

2.2 ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านศาสตร์พระราชาโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสร้างสรรค์ผลงานโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ผู้เรียนสามารถประยุกต์หลักคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. ด้านเจตคติ (Attitude)

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนประจำวิชา ได้ประเมินผู้เรียนและให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเจตคติของผู้เรียนเมื่อเรียนจบรายวิชานี้แล้ว คือ

3.1 ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสะท้อนได้จากมุมมองในการเขียนโครงการเพื่อการนำเสนอ

3.2 ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการนำหลักคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับรายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้รายวิชาดังกล่าว มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาอย่างรอบด้านทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองที่วางอยู่บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

1.3 แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.3.1 แหล่งเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย คือ ศูนย์เรียนรู้การเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ต่างๆ 12 ฐาน และแปลงต้นแบบ จำนวน 3 แปลง อาทิ ฐานการเรียนรู้ไก่ไข่เพื่อสุขภาพ ฐานการเรียนรู้ผักกาดชะงามั่ง ฐานการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นต้น

1.3.2 แหล่งเรียนรู้ภายนอกมหาวิทยาลัย คือ ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชาที่ตั้งอยู่ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี วิทยาเขตโป่งสลอด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยมีกิจกรรม อาทิ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ โครงการเสริมสร้างสมรรถนะภาคีเครือข่ายการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ระดับตำบล โครงการสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์หลักคิดศาสตร์พระราชาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาสร้างองค์ความรู้และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นผ่านการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนแบบปกติ และแบบออนไลน์ รวมทั้งการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีได้

2. แนวทางการยกระดับรายวิชา “ศาสตร์พระราชา” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถนำเสนอได้ ดังนี้

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สามารถยกระดับรายวิชาได้ ดังนี้

1. นโยบายของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายให้ผู้เรียนทุกคน ต้องผ่านการเรียนในรายวิชา ศาสตร์พระราชา จึงจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ เนื่องด้วยภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ถ้าผู้เรียนมีหลักคิดในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างรู้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และเมื่อเกิดปัญหาสามารถใช้ทักษะจำเป็น มาเป็นเครื่องมือประกอบการแก้ไขปัญหา จะทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

2. เป้าหมายของรายวิชา

2.1 การปรับคำอธิบายรายวิชา โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านศาสตร์พระราชาหรือที่เกี่ยวข้องได้

2.2 การเผยแพร่สู่สาธารณชน การยกระดับรายวิชาให้ครอบคลุมและกว้างขึ้นนั้น เป้าหมายการจัดการเรียนรู้จะต้องไม่เน้นเฉพาะการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพียงเท่านั้น แต่ควรกำหนดให้นักศึกษาที่เรียนสามารถนำองค์ความรู้สู่การเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปแบบต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น การจัดทำคลิปวิดีโอ การทำหนังสือ การจัดนิทรรศการในรูปแบบออนไลน์ การเผยแพร่ข้อมูลสู่ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบแผนพับประชาสัมพันธ์หรือผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

2.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เป้าหมายของรายวิชาที่เน้นการพัฒนานักศึกษาโดยให้นักศึกษาเป็นผู้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเองเพียงประการเดียวนั้น อาจจะทำให้เกิดมุมมองที่แคบ และไม่หลากหลาย การกำหนดเป้าหมายของรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชุมชนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันนั้น จะเป็นการยกระดับเป้าหมายของรายวิชาที่สามารถพัฒนาและบูรณาการองค์ความรู้ได้หลากหลายมากขึ้น

3. วิธีการจัดการเรียนรู้

3.1 การสอนแบบทีม ถือเป็นมิติหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับองค์ความรู้จากผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย และเป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากศาสตร์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันได้

3.2 การสอนแบบบูรณาการกับชุมชนท้องถิ่น การสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หรือแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสถานที่จริง ได้รับประสบการณ์โดยตรง และตอบสนองต่อเป้าหมายแห่งการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันจากภาคีเครือข่าย

3.3 การสอนโดยเน้นการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาบูรณาการกับทักษะในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะ

การเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ซึ่งสามารถประยุกต์องค์ความรู้จากแนวคิดศาสตร์พระราชาทำให้เกิดผลลัพธ์การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้

3.4 การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลาย โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลที่มีการขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อเป็นการเผยแพร่แนวคิดศาสตร์พระราชาที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.5 การบูรณาการแนวคิดวิศวกรรมสังคมสู่การจัดการเรียนรู้ร่วมกับรายวิชา โดยแนวคิดนี้ถือเป็นแนวคิดที่พัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม โดยใช้แนวทางของศาสตร์พระราชา จะยิ่งยกระดับให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ กอปรกับสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ด้วยเช่นกัน

4. ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

4.1 บัณฑิตพันธุ์ใหม่ ที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้ในชั้นเรียนสู่การปฏิบัติและดำเนินชีวิตประจำวันได้ และการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อการดำรงชีวิต พัฒนาอาชีพ สร้างสรรค์นวัตกรรม และทันต่อยุคสมัยและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ เจตคติต่าง ๆ สู่ผู้อื่นได้ เพื่อให้ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่นนำไปใช้ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

4.2 เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชาที่กว้างขึ้น การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะ หรือแม้กระทั่งเจตคติระหว่างกัน จะเป็นการสร้างมุมมอง วิธีคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้

4.3 คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อรายวิชาศาสตร์พระราชามีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายของการเรียนรู้ โดยไม่ได้เน้นเฉพาะผู้เรียนเพียงเท่านั้น แต่ยังให้สามารถถ่ายทอดสู่บุคคลในครอบครัวและชุมชนท้องถิ่นด้วยนั้น การนำหลักการของศาสตร์พระราชาสู่การดำเนินชีวิตประจำวันได้จริง จะสามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริง เช่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำงานอย่างผู้รู้จริง พออยู่พอกิน ไม่ติดตำรา ทำให้ง่าย เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวทางการยกระดับรายวิชา “ศาสตร์พระราชา” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เริ่มจากการปรับนโยบายในการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนในรายวิชาด้านศาสตร์พระราชา และมีการปรับเป้าหมายของรายวิชาให้มีการเผยแพร่สู่สาธารณชนเพิ่มมากขึ้นกว่าอยู่ในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวโดยใช้ลักษณะของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และที่สำคัญ การปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการกับชุมชนท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชาให้มากขึ้น ซึ่งจะมีผลให้รายวิชา “ศาสตร์พระราชา” ได้รับการยกระดับให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

3. แนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีสู่การขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับแนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่การขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่น ต้องดำเนินการตั้งแต่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย การสร้างเครือข่าย ขับเคลื่อนผ่านงานบริการวิชาการของ

มหาวิทยาลัย นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนำแนวคิดวิศวกรรมสังคมมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน และการขับเคลื่อนผ่านชุมชนต้นแบบ เพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม นำเสนอได้ดังนี้

1. การส่งเสริมและขับเคลื่อนเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัย

1.1 มหาวิทยาลัยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

1.2 มหาวิทยาลัยจัดทำนโยบายมีการขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต เปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา ด้วยระบบดิจิทัล

1.3 มหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดตั้งสำนักงานยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนโครงการพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา ส่งเสริมการสร้างแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยโดยตรง และสามารถขับเคลื่อน หรือปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม คณะวิชาต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน

1.4 ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านการกระบวนกรเสริมแรงบุคลากร ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรและคณะทำงาน ที่ทำงานบริการวิชาการขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สนับสนุนการทำผลงานวิชาการควบคู่ไปกับการทำงานร่วมกับชุมชน ให้บุคลากรมีแรงผลักดันในการทำงานร่วมกับชุมชน และสร้างแรงกระตุ้นให้ลงพื้นที่สร้างแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา รวมถึงสนับสนุนทุนวิจัยในพื้นที่ควบคู่ไปด้วย

1.5 ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านผู้บริหารระดับสูง โดยอธิการบดีมอบหมายให้ผู้บริหารที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการดำเนินงานของแต่ละโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ

2. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านการสร้างเครือข่าย

2.1 จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างชุมชนเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย เพื่อขับเคลื่อนและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาในชุมชน พร้อมทั้งเป็นชุมชนที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 จัดเวทีสัมมนา เชิญผู้นำชุมชน หรือสมาชิกชุมชนเครือข่ายของมหาวิทยาลัย ที่มีความรู้ความสามารถจากการที่มหาวิทยาลัยลงไปขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาในแต่ละชุมชน ทั้งด้านการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ชุมชนอนุรักษ์น้ำ ป่าไม้ และอื่นๆ มาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และร่วมกันถอดบทเรียน แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ที่ประสบความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

โดยบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษานำความรู้ที่ได้เรียนมา ถ่ายทอดสู่ชุมชน ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่น พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

4. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ถือเป็นกุญแจสำคัญในขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา สู่นักเรียนและเยาวชน ในชุมชนที่ไปฝึกสอน สามารถชี้แนะ เสนอแนะ และนำนักเรียนเข้าไปศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ยังแหล่งเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย หรือในชุมชนที่มหาวิทยาลัยสร้างแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

5. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่าน “วิศวกรสังคม”

5.1 การพัฒนาทักษะการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาบูรณาการร่วมกับเครื่องมือ วิศวกรสังคมทั้ง 5 ประเภท ซึ่งสามารถทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึง และนำสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นได้

5.2 การพัฒนาทักษะ Soft skills ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรณาการกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่คิดวิเคราะห์ได้ แยกแยะข้อเท็จจริงกับ อารมณ์ออกจากกัน มีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือโดยปราศจากความขัดแย้ง และ สร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมได้

6. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านชุมชนต้นแบบ

โดยมหาวิทยาลัยถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ชุมชนต้นแบบ ขับเคลื่อนให้ชุมชนต้นแบบ ปฏิบัติจนเชี่ยวชาญและชำนาญ จนสามารถเป็นวิทยากรและเป็นผู้ให้องค์ความรู้ กลับคืนสู่ นักศึกษา ชุมชนใกล้เคียง ชุมชนอื่นๆ นักเรียน และเยาวชน

7. ส่งเสริมและขับเคลื่อนผ่านสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม

โดยจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ชุมชน แนวทางการดำเนินงานทุกมิติ ของทุกชุมชนที่เป็น เครือข่ายของมหาวิทยาลัย เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล (Data set) แบบทันทีทันใด (Real time) เพื่อสร้างฐานข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และวางแผน แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาตามบริบทของชุมชน สร้างการเรียนรู้ตลอด ชีวิตได้โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง รวมถึงสร้างสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เหมาะสมและ น่าสนใจ อีกทั้งเผยแพร่และจัดทำประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาของแต่ละชุมชนให้เป็นที่รู้จักผ่าน แอปพลิเคชัน และสื่อออนไลน์ ให้นักเรียน นักศึกษา ชุมชนอื่น ๆ และหน่วยงานที่สนใจ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ และเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมและขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็น รูปธรรม สามารถขับเคลื่อนผ่านเชิงนโยบาย การสร้างเครือข่าย ขับเคลื่อนผ่านงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนำแนวคิดวิศวกรสังคมมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน และการขับเคลื่อนผ่านชุมชนต้นแบบ เพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกสถานการณ์ โดยมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายการดำเนินงานในการสร้างองค์ความรู้ เสริมความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชา และรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่จำเพาะเพียงแค่รายวิชาศาสตร์พระราชา ที่อยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเท่านั้น ซึ่งการกำหนดนโยบายดังกล่าวถือเป็นข้อสนับสนุนต่อการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิชาการและงานสนับสนุน ได้เป็นอย่างดี อันส่งผลต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยสอดคล้องกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้นำเสนอหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ ดังนี้ 1) ความพอเพียงระดับบุคคล และครอบครัว เน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นรวมทั้งใฝ่รู้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่พึ่งให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ใช้ตระหนี่ ลด-ละ-เลิก อบายมุข สอนให้เด็กรู้จักคุณค่ารู้จักใช้และรู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัวชุมชน และสังคมรอบข้าง รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมประเพณีและการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และ 2) ความพอเพียงระดับชุมชนคนในชุมชน มีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน บนหลักของความรู้รักสามัคคีสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันภายในชุมชนและนอกชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพองค์กร การเงินอย่างถ่องแท้ ผลิดในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลังสร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสวสดีการให้แก่งานอย่างเหมาะสม

2. การศึกษาแนวทางการยกระดับรายวิชาศึกษาทั่วไป เรื่อง ศาสตร์พระราชาสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายทางการศึกษา กำหนดเป้าหมายรายวิชา และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีด้วยศาสตร์พระราชาบูรณาการร่วมกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งสู่การพัฒนาบัณฑิตพันธุ์ใหม่ สร้างเครือข่าย

การเรียนรู้ที่หลากหลาย และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ สอดคล้องกับคณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ได้กล่าวถึง

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางศาสตร์พระราชา เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้คนทุกกลุ่ม ทุกวัย สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ครบทุกคน ด้วยแหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงข้อมูลความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สามารถเรียนรู้ตามความสนใจ สามารถเรียนรู้ในสถานที่จริงได้ หากมีความสนใจและความต้องการทำให้คนไทยมีแนวโน้มได้รับการศึกษามากขึ้น โดยการเรียนรู้เชื่อมโยงกับศาสตร์พระราชาทูด้านตามบริบทและภูมิสังคมของแต่ละแห่ง เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นและพัฒนาศักยภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและการบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามวิธีทรงงานของพระราชาใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ประกอบด้วย การสร้างความสนใจ เป็นกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ กำหนดปัญหาร่วมกัน เป็นขั้นที่เรียนรู้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน การสะท้อนข้อแลกเปลี่ยน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันตัดสินใจร่วมกันจนเกิดความพึงพอใจของสมาชิกทุกคน เพื่อนำไปสู่คำตอบและข้อสรุปร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน เป็นขั้นที่ผู้เรียนพิจารณาไตร่ตรองจากการนำผลรวบรวมของตนเองหรือสมาชิกอยากปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ โดยการแลกเปลี่ยนมุมมองการสะท้อนกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา และสรุปผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนสรุปผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนที่ได้รับจากบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เกิดมโนคติ และหลักการอย่างแท้จริง

3. แนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ชุมชนท้องถิ่น โดยใช้ลักษณะของการขับเคลื่อนงานทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการผ่านระบบเครือข่ายการเรียนรู้ และภาคส่วนต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน่วยงานสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงาน คือ สำนักงานยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยแนวทางการขับเคลื่อนงานที่น่าสนใจคือ การให้กลุ่มนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นตัวแทน (Agent) ที่นำแนวคิดลงสู่โรงเรียนและชุมชนด้วยหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา สอดคล้องกับที่มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริศาสตร์พระราชา (2564) ได้ยึดหลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ 1) เข้าใจ การสร้างให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหารากของปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการพระราชดำริทั่วประเทศ 2) เข้าถึง เป็นเรื่องการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยมุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด และ 3) การพัฒนา เป็นเรื่องของ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและเมนูการพัฒนา การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของชุมชน รวมทั้งการให้ทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในชุมชนและติดตามสนับสนุนประเมินผล

อีกประการหนึ่งที่สำคัญของแนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ชุมชนท้องถิ่น คือ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักวิศวกรสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะการคิดขั้นสูง รวมทั้ง การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมได้ จะช่วยให้การขับเคลื่อนแนวทางการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่ ชุมชนท้องถิ่นได้ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด (2564) กล่าวถึง ทักษะของการเป็น วิศวกรสังคมที่ต้องบูรณาการแนวคิด “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ทักษะการ ประสาน) และทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยใช้การจัดการเรียนการสอน แบบข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) ที่ใช้การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นเป็นฐาน (Social Lab Based) ผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคม ประกอบด้วย (1) เครื่องมือ “ฟ้าประทาน” เป็นเครื่องมือที่ แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากความรู้สึก (Feeling) ยอมรับความเห็น และสามารถหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนา (2) เครื่องมือ “นาฬิกาชีวิต เป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้าใจ และเคารพวิถีของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน (3) เครื่องมือ “ไทม์ไลน์พัฒนาการ” เป็นเครื่องมือที่สืบเสาะข้อเท็จจริงด้วยเหตุผล เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วย หลักและเหตุผล (4) เครื่องมือ “ไทม์ไลน์กระบวนการ” เป็นกระบวนการฝึกถอดรหัสขั้นตอนหรือกระบวนการ ด้วย การตั้งคำถามอย่างสงสัยใคร่รู้และบันทึกข้อมูลเรียงลำดับอย่างเป็นระบบ และ (5) เครื่องมือ “M.I.C. model” เป็นเครื่องมือในการการพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดวิศวกรสังคมบูรณาการร่วมกับแหล่งเรียนรู้ศาสตร์ พระราชาและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์กับผู้เรียนได้ในอนาคต
2. ควรนำผลการวิจัยเชิงสำรวจนี้ เป็นฐานข้อมูลสู่การสร้างกลยุทธ์แห่งการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน หรือศึกษาผ่านแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางศาสตร์พระราชา
3. ควรนำผลการวิจัยเชิงสำรวจนี้สู่การขยายผลกับชุมชนท้องถิ่น โดยเป็นไปตามบริบทของ มหาวิทยาลัยนั้น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.มนัญญา ปรียวิชัยภักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต สุดตา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ลุล่วง ได้ด้วยดีคณะผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนารถ บัวเขียว ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้ข้อมูล ความรู้ ข้อคิด คำชี้แนะ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่อนุวัติงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัย

ขอขอบคุณกลุ่มเป้าหมายที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัย จนคณะผู้วิจัยได้ข้อมูลครบถ้วน และดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ช่วยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป สำหรับข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น ผู้วิจัยยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำ จากทุกท่านที่ศึกษา งานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ใน การพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จิตาภา สุวรรณ. (2558). **ผลการศึกษากลุ่มโดยการกำกับตนเองต่อพฤติกรรมการใช้ยาเกินความจำเป็นของนิสิตปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 121 ตอนที่ 1.

พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์. (2550). **รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา**

เอกชน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา DOI :

https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/BUU.res.2007.2

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2554). **กรรมการสภามหาวิทยาลัย : การกิจใหม่กับอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด. (2564). **แนวคิดของวิศวกรสังคม**. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก

<https://rk.mcu.ac.th/rbAcademic/>.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2564). **ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 5 ปี 2560-2564**.

เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

แมนพาวเวอร์กรุ๊ป. (2564). **เผยแนวโน้มตลาดแรงงานปี 2564 พร้อมแนะนำนายจ้าง-ลูกจ้างปรับตัวรับมือทุกการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : บริษัท แมนพาวเวอร์กรุ๊ป.

มูลนิธิปิดทองหลังพระ. (2564). **รายงานประจำปี 2563 มูลนิธิผู้ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ**.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิผู้ปิดทองหลังพระและสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมผู้ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

วิชัย ดันศิริ. (2543). การปฏิรูปการเมืองไทย มุมมองของการศึกษาเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรีน્ટ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : เพชรรุ่งการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

อนันต์ อนันตกุล. (2521). การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เณศ พรินต์ติ้งเตอร์.